

Respectarea Republicii Moldova a Convenției privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW)

DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGARE LA DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Raport prezentat de Asociația Promo-LEX

Raport prezentat în cadrul celei de a 75-a sesiune (10 - 28 februarie 2020) a Comitetului pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW)

13 ianuarie 2020

Lista de probleme sugerate referitoare la Femeile care sunt victime ale discriminării și stereotipurilor în bază de gen în discursul politic și mass-media, Femeile care participă la viața publică și politică

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Asociația Promo-LEX a fost constituită în anul 2002 și a fost înregistrată la Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 19 iulie 2002. Numărul de înregistrare – 2278. Asociația Promo-LEX este o organizație apolitică și nonprofit. Asociația Promo-LEX deține Certificatul de Utilitate Publică. Asociația Promo-LEX este o organizație națională și își desfășoară activitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Promo-LEX are statut de organizație cu rol consultativ la ECOSOC din anul 2014.

CUPRINS

1	Introducere	3
2	Dinamica generală a discursului de ură și instigare la discriminare împotriva femeilor în Republica Moldova	4
3	Discursul de ură și instigare la discriminare împotriva femeilor în context politic.....	8
4	Discursul de ură și instigare la discriminare împotriva femeilor în context religios .	9
5	Discursul de ură și instigare la discriminare împotriva femeilor în mass-media	10
6	Concluzii.....	11
7	Recomandări	12

1 INTRODUCERE

Republica Moldova a ratificat Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) pe data de 1 iulie 1994. În ultimii ani, folosirea prejudecăților și stereotipurilor împotriva femeilor în discursurile publice ale liderilor de opinie, mass-media, actori religioși și politicieni a devenit o normalitate în Republica Moldova.

De la ratificarea Convenției CEDAW, discursul de ură împotriva femeilor în Moldova nu a fost inclus în raportul periodic al Republicii Moldova și nici nu a fost abordat de către CEDAW. Cu toate acestea, Asociația Promo-LEX consideră că discursul de ură împotriva femeilor constituie un pericol pentru dezvoltarea democratică a societății în general, și pentru drepturile femeilor, în special.

În cel de-al șaselea raport periodic către Republica Moldova, Comitetul CEDAW a menționat ca problemă *stereotipurile, practicile dăunătoare și participarea la viața politică și publică*. Pe baza rezultatelor monitorizării discursului de ură împotriva femeilor din Moldova ale Asociației Promo-LEX, propunem spre evaluarea Republicii Moldova cele mai relevante probleme, după cum urmează în următoarea parte a acestui raport.

Stereotipuri și practici dăunătoare

Din anul 2017, Asociația Promo-LEX a atras atenția opiniei publice asupra nivelului ridicat de utilizare a discursului de ură în spațiul public și în mass-media. În anul 2018, din cele 368 de cazuri de discurs de ură identificate, 70 au avut la bază criteriul de sex/gen, 65 de cazuri au vizat femeile, acest grup fiind al doilea cel mai afectat de discursul de ură¹. În anul 2019, din cele 835 de cazuri de discurs de ură identificate, 309 de cazuri au avut la bază criteriul de sex/gen, iar 455 de cazuri au vizat femeile².

Mass-media reprezintă cea mai importantă sursă de răspândire a intoleranței, iar majoritatea cazurilor generate de către jurnaliști, autori ai articolelor și instituțiile media s-au referit la sexism și promovarea prejudecăților. Doar în anul 2019, cazurile identificate au adunat în medie 48 303 de vizualizări pe zi.

Participarea la viața publică și politică

Contextul politic și electoral joacă un rol important în intensificarea exprimării publice a intoleranței.

În 2016, Igor Dodon³ a câștigat Alegerile Prezidențiale împotriva Maiei Sandu⁴ cu 67 448 de voturi (4.22%). Campania electorală a fost marcată de agresiune verbală, multiple acțiuni de denigrare și discriminare împotriva candidatei de sex feminin (utilizarea agresivă a stereotipurilor și rolurilor de gen).

---

¹ https://promolex.md/wp-content/uploads/2018/11/Raport_discurs-de-ura_web.pdf, a se vedea pagina 46

² https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/12/A4_hate_ro_II_web.pdf, a se vedea pagina 21 și https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/07/A4_hate_ro_web.pdf, a se vedea pagina 21

³ Igor Dodon - politician, liderul Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” (2011-2016), președinte al Republicii Moldova (23 decembrie 2016 – prezent)

⁴ Maia Sandu - politiciană, ministra Educației (2012-2015), candidată a Partidului Politic „Partidul Acțiunii și Solidarității” la alegerile prezidențiale din 2016, lidera Partidului Politic „Partidul Acțiunii și Solidarității” (2016 – prezent), prim-ministra Republicii Moldova (8 iunie - 14 noiembrie 2019)

Alegerile Parlamentare din 24 februarie 2019 au fost caracterizate de sub-reprezentarea femeilor cauzată de câțiva factori, inclusiv modificarea sistemului electoral (trecerea de la sistemul proporțional la cel mixt); accesul limitat al femeilor la produsele TV (din 154 buletine de știri, femeile au fost prezente la TV doar între 9% și 21%⁵) și descurajarea femeilor prin discursul de ură și sexism. În consecință, din 101 parlamentari aleși, doar 25 au fost femei. La Alegerile Locale Generale din 20 octombrie/3 noiembrie 2019, din 898 primari aleși, doar 195 au fost femei, ceea ce reprezintă 22%⁶.

Aceste date evidențiază acțiunile insuficiente întreprinse de Guvernul Republicii Moldova pentru a respecta articolele 2, 3, 5 și 7 ale Convenției CEDAW. Prin urmare, este necesară o evaluare profundă a acestei probleme, precum și elaborarea unor recomandări specifice adresate guvernului, a căror implementare poate îmbunătăți situația femeilor și poate contribui la asigurarea drepturilor lor fundamentale în următoarea evaluare de către Comitetul CEDAW.

2 DINAMICA GENERALĂ A DISCURSULUI DE URĂ ȘI INSTIGARE LA DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

În perioada 2017-2019, Asociația Promo-LEX a monitorizat spațiul public și mass-media. În 2018, au fost identificate 368 de cazuri de discurs de ură, exprimate în mass-media, în cadrul evenimentelor publice și online⁷. Numărul total de cazuri identificate se referă atât la discursul de ură, cât și la cazurile de instigare la violență, sexism, rasism, instigare la discriminare și promovarea publică a stereotipurilor și prejudecăților, inclusiv împotriva femeilor. Din cele 368 de cazuri identificate, 70 au avut la bază criteriul de sex/gen.

Toate cazurile au fost distribuite de un total de 740 de surse media, inclusiv media online, platforme de informare și canale TV. Numărul total de vizualizări ale cazurilor identificate se ridică la 3 276 216, în medie peste 18 100 de vizualizări pe zi. Conform datelor de monitorizare, autorii discursului de ură sunt în mare parte bărbați (88%).

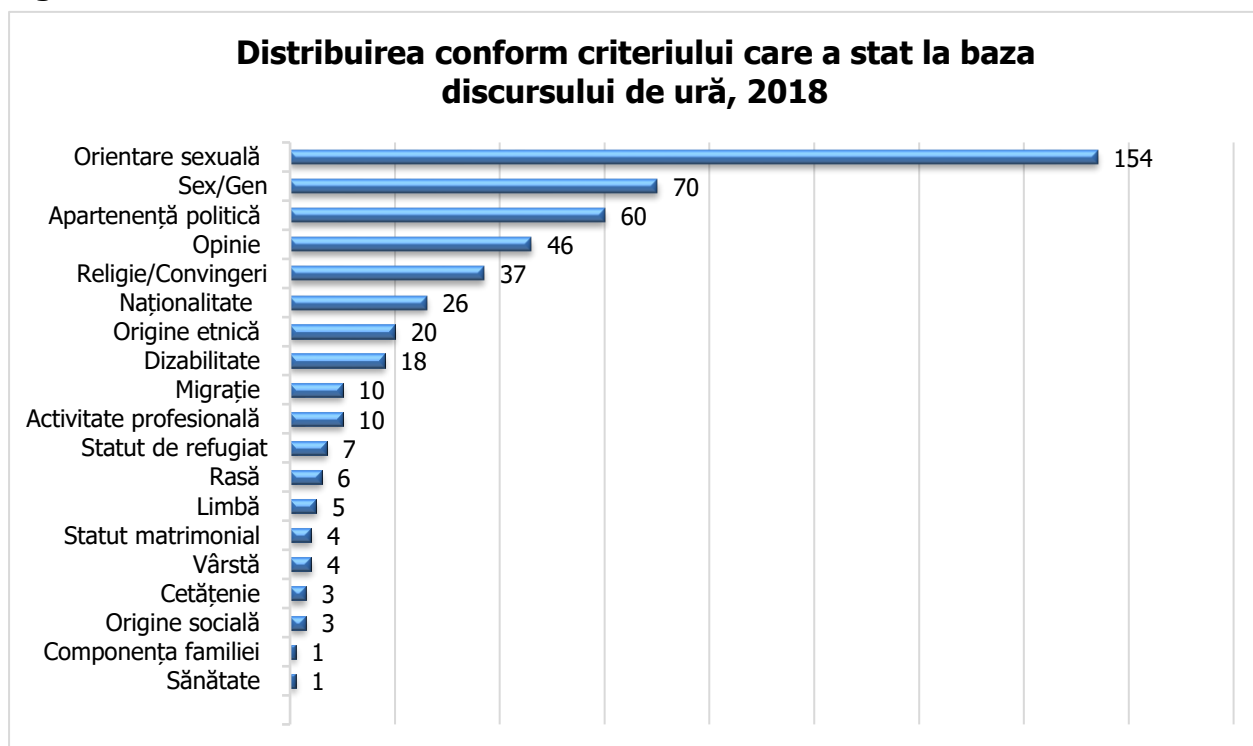
---

⁵ http://www.progen.md/files/1421_indexul_egalitatii_de_gen_2019_final.pdf, a se vedea pagina 5

⁶ https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/12/Raport_ALG_2019_web.pdf, a se vedea pagina 5

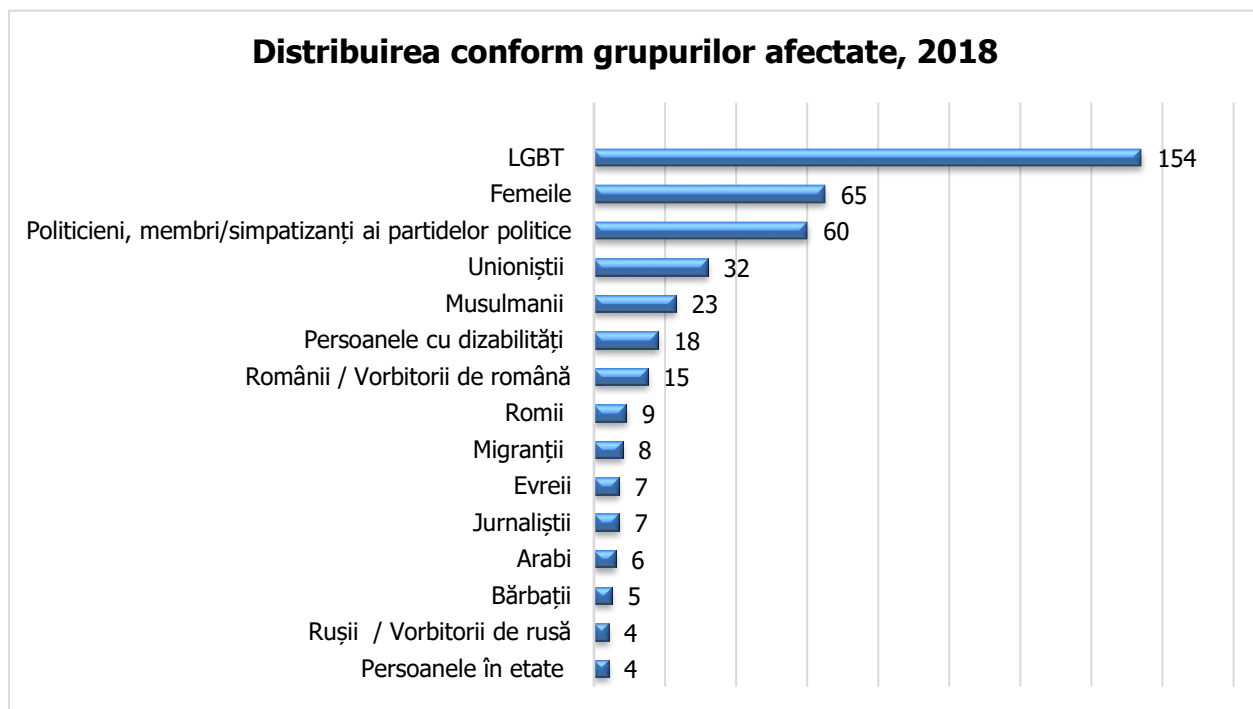
⁷ https://promolex.md/wp-content/uploads/2018/11/Report_hate_speech.pdf, a se vedea pagina 43

Figura 1.

Femeile au fost al doilea cel mai afectat grup de discurs de ură în 2018. Din cele 368 de cazuri identificate, 65 au vizat femeile.

Figura 2.

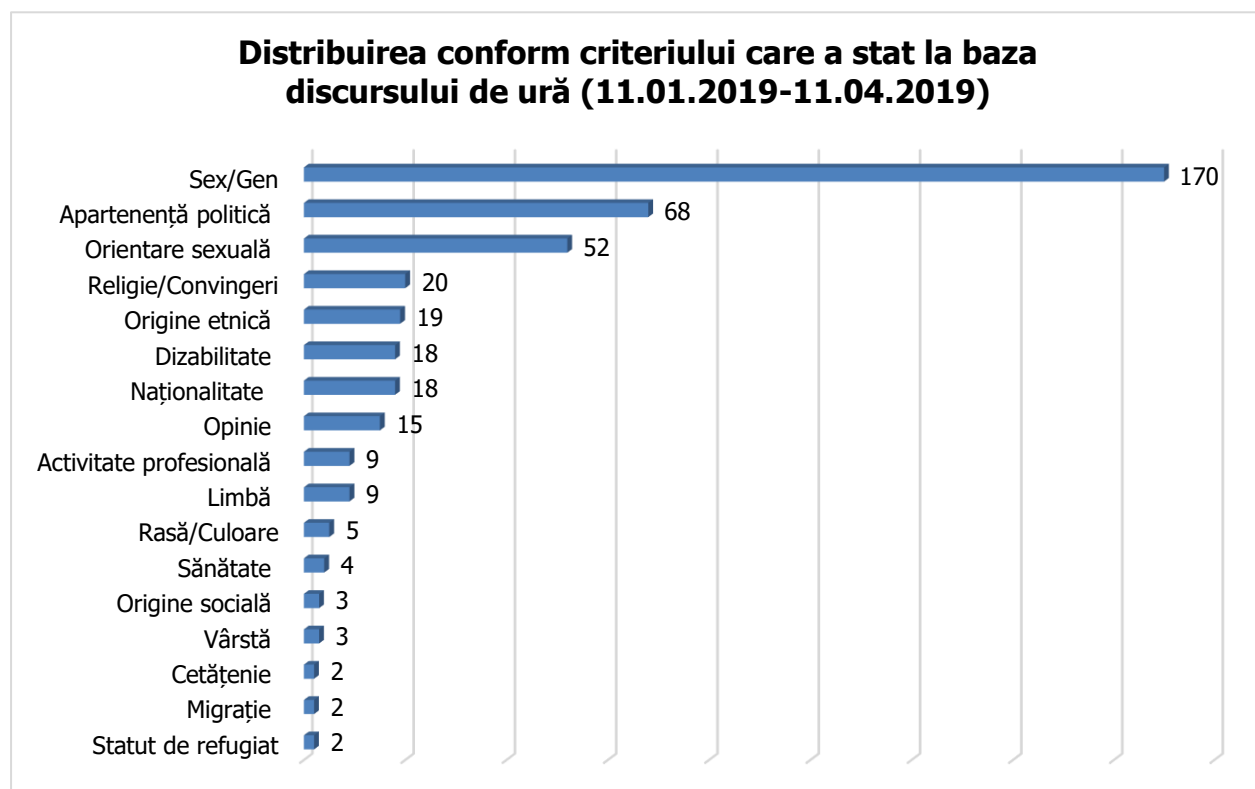

În 2019, monitorizarea Promo-LEX a acoperit Alegerile Parlamentare din 24 februarie 2019 și Alegerile Generale Locale din 20 octombrie/3 noiembrie 2019. În total, au fost identificate 835 de cazuri de discurs de ură și alte forme de manifestare publică a intoleranței.

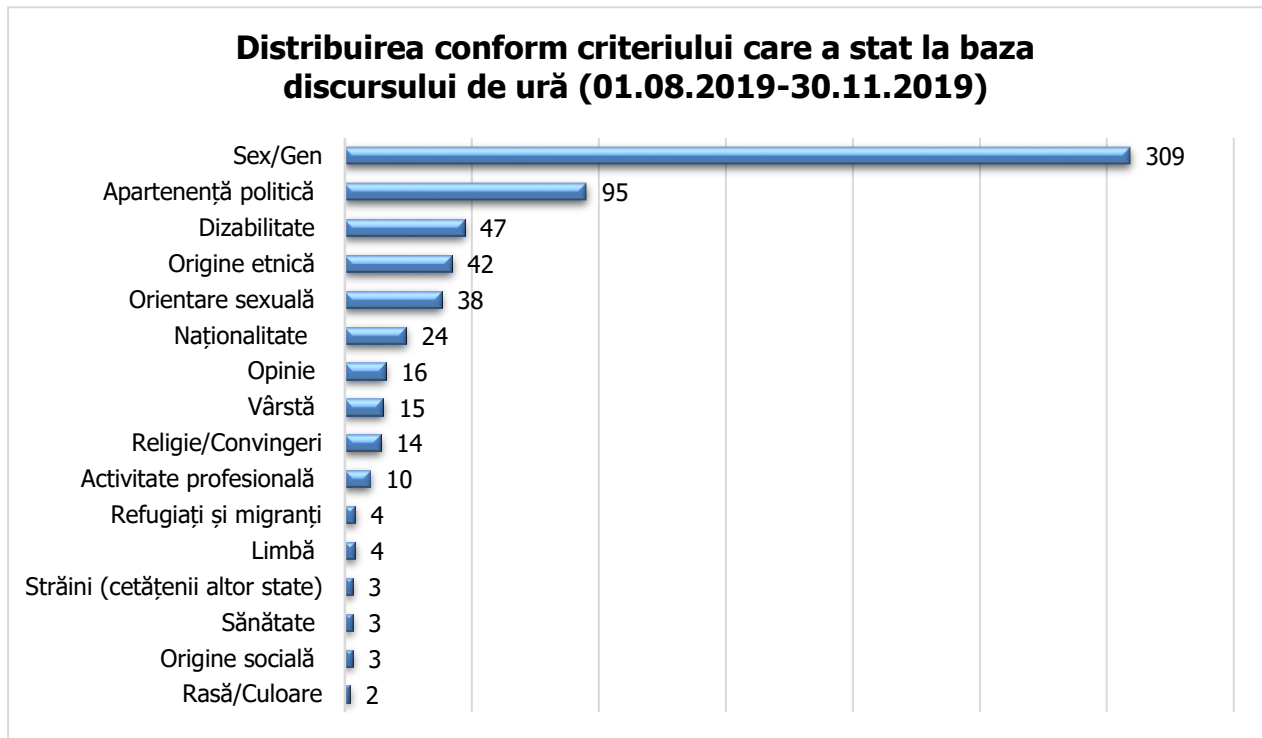
În 2018, au fost înregistrate în medie 2 cazuri de discurs de ură pe zi, în timp ce în 2019 numărul de cazuri noi pe zi a crescut la o medie de 4,2. Toate cazurile au fost distribuite, în medie, de 730 de surse, inclusiv mass-media online, platforme de informare și canale TV. Numărul total de vizualizări ale cazurilor identificate se ridică la 10 288 614 (în medie peste 48 303 vizualizări pe zi).

Bărbații folosesc discursul de ură aproape de patru ori mai des decât femeile, cu un raport de 83% (bărbați) la 17% (femei). În 2018, au fost înregistrate 70 de cazuri de discurs de ură care au avut la bază criteriul de sex/gen, în timp ce în 2019 acest număr a crescut până la 479 (a se vedea figurile 3 și 4).

Figura 3.

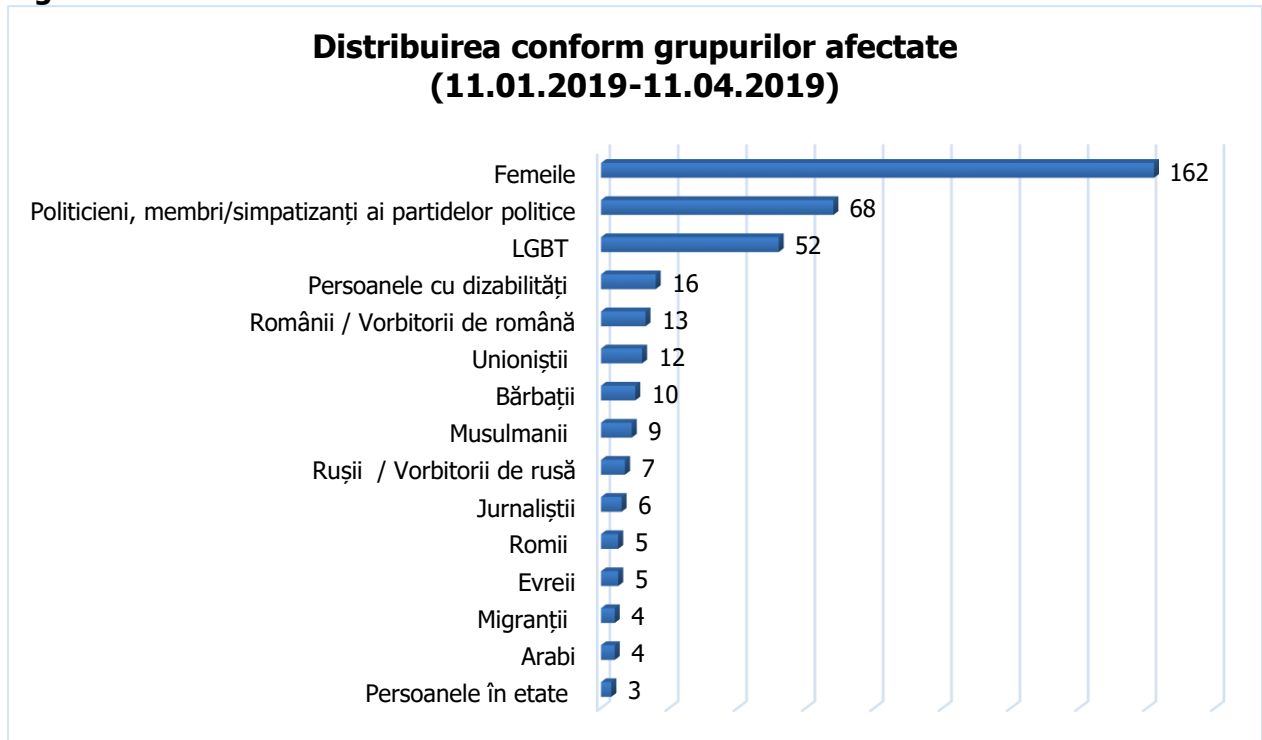

Figura 4.

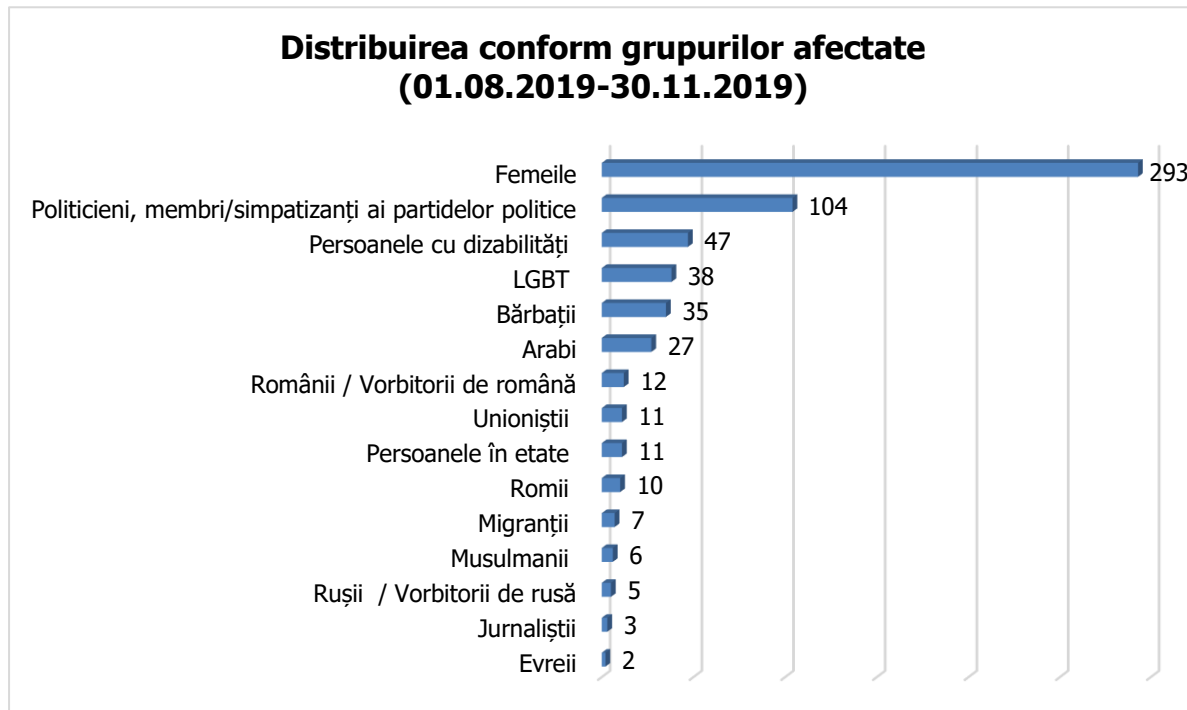

Numărul de cazuri de instigare la discriminare împotriva femeilor a crescut în 2019 (455 de cazuri) comparativ cu 2018 (65 de cazuri) – a se vedea figurile 5 și 6.

Figura 5.

Figura 6.

Discursul de ură împotriva femeilor este în continuă creștere și se manifestă în special în context politic și religios. Majoritatea cazurilor de discurs la ură se bazează pe criteriul de sex/gen, bărbații fiind autorii principali.

3 DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGARE LA DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR ÎN CONTEXT POLITIC

În politică, comparațiile bazate pe prejudecăți de gen sunt frecvent utilizate pentru denigrarea sau ridiculizarea adversarului. În același timp, prejudecățile împotriva femeilor sunt folosite atât pentru a diminua capacitățile politice, de luare a deciziilor și liderism ale femeilor, cât și pentru a denigra și ridiculiza adversarii politici cu glume sexiste și forme ironice de abordare.

Aceste mesaje nu vizează întotdeauna femeile, dar sunt folosite pentru a ofensa persoana căreia i se adresează sau pentru a o asocia cu unele prejudecăți percepute negativ de societate. Autorii acestor exprimări își construiesc retorica împotriva oponentilor axată pe derâdere și umilire, inferioritate și neseriozitate, asociere cu prejudecățile pe care le folosesc. Această comparație are întotdeauna la polul opus femeia, într-un fel sau altul.

În 2018, cea mai afectată politiciană de discurs de ură a fost Maia Sandu, unul din principalii oponenți politici din politica moldovenească.

În cadrul emisiunii "Dialog" de la postul BTV⁸, Renato Usatîi⁹, liderul partidului politic "Partidul Nostru", a declarat despre Maia Sandu, lidera partidului politic "Partidul Acțiune și Solidaritate":

"Я против нее из-за того что Мая может одеть розовенькие туфельки, одеть какое-то... взять какуюто сумочку из натуральной индюшиной кожи... и пойти на работу в мэрию Женева".

În timpul unui miting de protest organizat de Partidul "Șor"¹⁰, o participantă a recitat o poezie, în care a utilizat prejudecățile privind rolul social al femeii¹¹:

" Uite, lumea tot întreabă: Care-i Sandu a ta treabă? Decât ai urzi doar rău, Mai bine caută-ți un flăcău. Fă, dragă, o căsnicie, Și iubire pe vecie. Nu căuta să faci doar rău, Ai frică de Dumnezeu."

Contextul politic și, în special procesele electorale, arată că autoritățile nu răspund la retorica sexistă care perpetuează prejudecățile împotriva femeilor. Totodată, indiferent de impactul discursului de ură asupra procesului electoral, Codul electoral nu oferă mecanisme de combatere a acestui fenomen. Prin urmare, articolele 2, 3 și 7 din Convenția CEDAW nu sunt pe deplin respectate.

4 DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGARE LA DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR ÎN CONTEXT RELIGIOS

Argumentele religioase sunt tot mai des folosite de către reprezentanții cultelor religioase, precum și de către politicienii care promovează o presupusă agendă conservatoare.

În discursul religios¹², principalele argumente sunt bazate pe rolul femeilor în familie și societate, care sunt amenințate de egalitatea de gen și feminism. Intoleranța față de femei bazată pe argumentele religioase se manifestă de cele mai multe ori prin discursuri sexiste.

Cel mai elocvent exemplu este discursul episcopului Marchel în campania electorală prezidențială din 2016, adresat Maiei Sandu. Episcopul a spus că Maia Sandu nu are nici familie, nici copii și este sterilă¹³, acesta fiind motivul pentru care oamenii, în special creștinii, nu ar trebui să o voteze. În timpul campaniei electorale, aceste tipuri de discurs public și religios au fost la fel de multe ca cele politice, însă nici o autoritate nu a reacționat și nici nu a sancționat implicarea

⁸ <https://ru1.md/video/videntry/1553932941326380>

⁹ Renato Usatii - politician, lider al Partidului Politic „Partidul Nostru”, primar al municipiului Bălți, al doilea cel mai mare oraș din Republica Moldova

¹⁰ Partidul „Șor” - partid politic condus de Ilan Șor. După alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, Partidul „Șor” a obținut 7 mandate în Parlamentul Republicii Moldova.

¹¹ <http://tv8.md/2018/05/28/foto-video-manifestatie-cu-muzica-flori-poezii-si-pancarte-sor-si-a-adussustinatorii-la-un-protest-anti-pas/>

¹² https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/03/Raport-Promo-LEX_CMF_ro.pdf

¹³ <https://www.privesc.eu/arhiva/69920>

reprezentanților Mitropoliei Moldovei. În același timp, nici oponentul Maiei Sandu, Igor Dodon, nu s-a detașat de aceste mesaje care îl susțineau.

În 2016, Curtea Constituțională¹⁴ a constatat implicarea agresivă a reprezentanților Mitropoliei Moldovei la alegerile prezidențiale prin utilizarea limbajului extrem, xenofob, homofob și sexist adresat unui candidat electoral, comportament care contravine Constituției.

Contextul religios a continuat să reprezinte cel de-al doilea spațiu propice pentru promovarea prejudecăților și stereotipurilor împotriva femeilor care se bazează pe valorile familiei tradiționale și religioase. Deși Curtea Constituțională a emis o Adresă către Parlament în vederea stabilirii unor mecanisme prompte și imediate de sancționare pentru orice tentativă de implicare a cultelor religioase în campaniile electorale, Parlamentul nu a întreprins nici o măsură. Prin urmare, acest fapt contravine articolului 5 din CEDAW.

5 DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGARE LA DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR ÎN MASS-MEDIA

Mass-media reprezintă cea mai importantă sursă de răspândire a intoleranței în spațiul public. Cel mai des, discursul de ură este amplificat de portalurile de știri care relatează cazurile generate de persoane concrete, multe dintre care fiind persoane publice din domeniul politic sau religios. În același timp, mass-media reflectă cazurile de discurs de ură, accentuând cele mai agresive, negative și scandaloase elemente ale acestora. Titlurile acestor știri, de multe ori, subliniază elementele de discriminare, atac, denigrare, agresivitate, ură și violență.

Exemplu 1.

Știrea de pe portalul deschide.md din 31.05.2018, care relatează despre câteva schimburi de opinie din plenul Parlamentului, a fost intitulată: "*V, către Z: Fa, frumoaso, liniștește-te!*"

Deși știrea, de fapt, reflectă corect situația din Parlament, titlul îl provoacă imediat pe cititor să reacționeze, într-un fel sau altul, la discursul sexist.

Desigur, toate acestea fac parte din libertatea pe care presa o are în activitatea sa. Dar în același timp, nu putem ignora faptul că o astfel de abordare conduce la amplificarea efectului pe care discursul de ură îl poate avea asupra publicului. Mai mult ca atât, cazurile de discurs de ură sunt foarte rar însoțite de contra argumente, care ar echilibra mesajul și ar oferi o opinie alternativă.

Exemplu 2.

Un articol publicat pe bloknot-moldova.md intitulat: "*«Политические проститутки» Нэстасе, Санду и Усатый вынудили жителя Бельц атаковать парламент Молдовы*", relatează despre un incident care a avut loc în clădirea parlamentului.

---

¹⁴ Curtea Constituțională, [Hotărârea nr.34 din 13.12.2016, privind confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova](#)

Deși știrea relatează despre nemulțumirea protagonistului față de guvernare și de unii lideri politici, titlul apelează la prejudecățile de gen. Aceasta denigrează politicianii prin asocierea lor cu prostituatele¹⁵.

Mass-media rămâne cea mai importantă sursă de răspândire a intoleranței în spațiul public și un instrument de promovare a discursului de ură, sexismului și altor forme de intoleranță. Doar în 2018, cele 368 de cazuri de discurs de ură identificate au fost distribuite de un total de 740 de surse media, iar numărul total de vizualizări a fost de 3 276 216. În 2019, numărul total de vizualizări ale celor 835 de cazuri de discurs de ură s-a ridicat la 10 288 614 vizualizări. Lipsa unui mecanism eficient de sancționare în domeniul mass-media rămâne o problemă care încalcă articolele 2 și 7 din Convenția CEDAW.

6 CONCLUZII

Femeile reprezintă cel mai afectat grup de discurs de ură, instigare la discriminare și alte forme de manifestare publică a intoleranței în Republica Moldova.

Contextul politic contribuie la creșterea numărului de cazuri de exprimare publică a intoleranței, în special împotriva femeilor.

Procesele electorale constituie un factor suplimentar de amplificare a rivalității politice, a prezenței mediatice și a interacționării cu alegătorii. Autoritățile nu răspund la discursul de ură. Nu există nici un cadru legal relevant, nici mecanisme de combatere a acestui fenomen. Mecanismele generale pot revizui retorica urii din punct de vedere civil, dar nu oferă o soluție care să rezolve problema din punct de vedere electoral. În acest sens, discursul de ură este complet necontrolat, indiferent de impactul său asupra procesului electoral.

În context religios, femeile sunt cel mai des prezentate ca fiind cele responsabile de păstrarea valorilor familiale.

Influența mass-media și a mediului online asupra răspândirii discursului de ură, sexismului sau a altor forme de intoleranță este decisivă. Lipsa unui mecanism eficient de monitorizare și sancționare în domeniul mass-media duce la impunitate și la amplificarea acestei retorici în spațiul public.

Constituția Republicii Moldova recunoaște pe de o parte, principiile dreptului internațional și ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (a se vedea articolul 4) și, pe de altă parte, reglementează standardele în domeniul egalității și libertății de exprimare¹⁶. Diferența dintre Articolul 16¹⁷ din Constituție și reglementările similare ale tratatelor internaționale este lista închisă a criteriilor din Constituția Republicii Moldova, care limitează aplicabilitatea garanției grupurilor sociale.

---

¹⁵ <https://bloknot-moldova.md/news/politicheskie-prostitutki-nestase-sandu-i-usatyy-v-946397>

¹⁶ Constituția Republicii Moldova, Articolul 16: "Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială."

Chiar dacă legislația națională oferă o definiție specială a discursului de ură, noțiunea este incompletă deoarece nu corespunde realității și nici nu oferă claritate în ceea ce înseamnă discursul de ură. De asemenea, definiția are o listă limitată de criterii protejate.

Codul penal al Republicii Moldova nu prevede reglementări care să ofere protecții eficiente împotriva discursului de ură. De asemenea, Codul penal nu prevede nici o reglementare a discursului de ură. În același timp, Articolul 346 din Codul penal¹⁸ prevede o reglementare limitată a unor forme de exprimare periculoase. Cu toate acestea, Articolul 346 nu răspunde necesităților actuale și nu oferă protecție pentru majoritatea grupurilor afectate de discursul de ură, din cauza listei închise a criteriilor protejate: apartenența națională, etnică, rasială și religioasă.

În 2016, Ministerul Justiției a elaborat și prezentat Parlamentului două proiecte de lege privind infracțiunile motivate de prejudecată pentru ajustarea codului contravențional și penal. Proiectele de lege au fost ulterior comasate într-un document unic - proiectul de lege nr. 301 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată, versiune coroborată cu proiectul nr. 277 din 20 iunie 2016 (*denumit în continuare proiect de lege Nr. 301*).

Proiectul de lege nr. 301 reprezintă un set de modificări legislative ale Codului penal și contravențional și se referă în primul rând la definirea motivelor de prejudecată, revizuirea infracțiunilor de bază și a agravantelor care se referă la faptele motivate de ură și prejudecată.

În 2019, Ministerul Justiției a trimis spre adoptare proiectul de lege nr. 301 către Parlament¹⁹. Cu toate acestea, Parlamentul nu a adoptat proiectul de lege. Astfel, legislația națională rămâne neconformă cu standardele internaționale privind sancționarea discursului de ură.

7 RECOMANDĂRI

- Dezvoltarea unei strategii complexe pentru prevenirea și combaterea discursului de ură împotriva femeilor. Strategia ar trebui să includă instituirea unui mecanism de monitorizare a discursului de ură, cooperarea între organele de aplicare a legii și alte organe relevante pentru a facilita urmărirea penală a discursului de ură și îmbunătățirea mecanismelor de sancționare a acestuia.
- Modificarea cadrului legal: (a) adoptarea proiectului de lege nr. 301 pentru modificarea și completarea unor acte legislative privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată, conform standardelor internaționale; (b) revizuirea cadrului legal electoral, în special Codul electoral, pentru a defini discursul de ură în campaniile electorale și a reglementa modalitățile de

---

¹⁸ Codul penal, articolul 346: „Acțiunile intenționate, îndemnul public, inclusiv prin intermediul mass-media, scrise și electronice, îndreptate spre ațîțarea vrajbei, diferențierii sau dezbinării naționale, etnice, rasiale sau religioase, spre înjosirea onoarei și demnității naționale, precum și limitarea, directă sau indirectă, a drepturilor ori stabilirea de avantaje, directe sau indirecte, cetățenilor în funcție de apartenența lor națională, etnică, rasială sau religioasă.”

¹⁹ Scrisoarea Ministerului Justiției Nr. 03/9331 din 24 septembrie 2019

descurajare și sancționare a acestuia.

- Elaborarea și implementarea campaniilor de sensibilizare periodice privind prevenirea și combaterea discursului de ură, în special împotriva femeilor, în colaborare cu organele de drept, organele naționale pentru drepturile omului, Consiliul audiovizualului, Consiliul presei, Comisia Electorală Centrală și societatea civilă.
- Organizarea instruirilor periodice pentru organele de drept și alte autorități naționale cu atribuții de combatere a discursului de ură privind identificarea discursului de ură, sexismului, rasismului, homofobiei și a formelor de manifestare a acestora, a criteriilor protejate și a prejudecăților din societate.